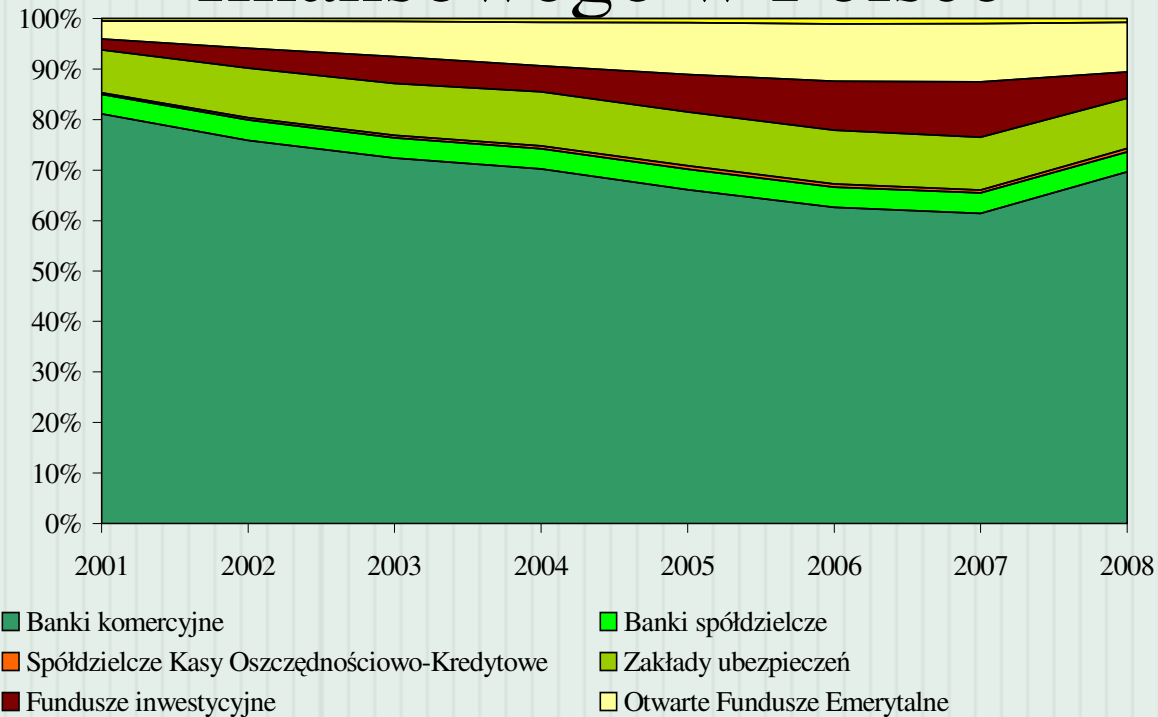

Banki spółdzielcze w Polsce

NBP

Narodowy Bank Polski

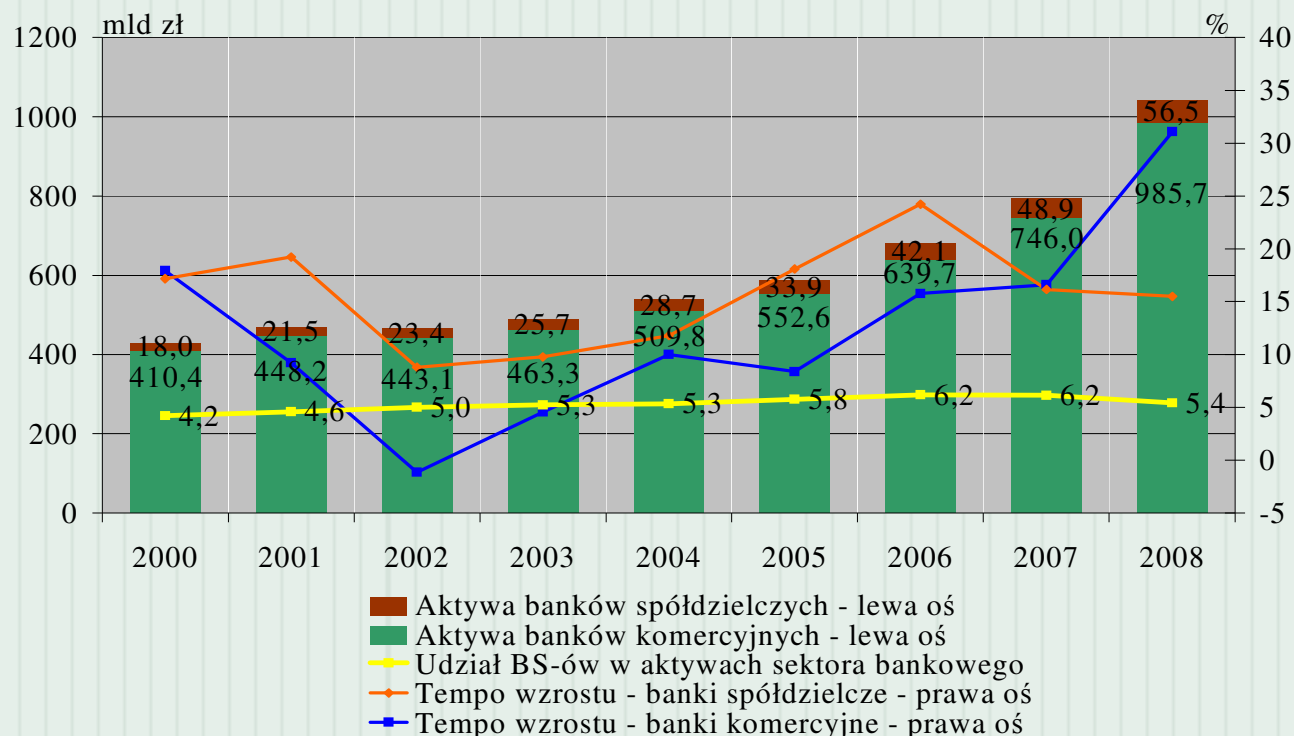
Banki spółdzielcze na tle systemu finansowego w Polsce

Źródło: NBP. Dane za 2008 r. są danymi wstępnymi.

- **Banki spółdzielcze są trwałym elementem polskiego systemu finansowego**
- **Ich oferta jest adresowana do tych samych grup klientów, co oferta banków komercyjnych i SKOK-ów.**

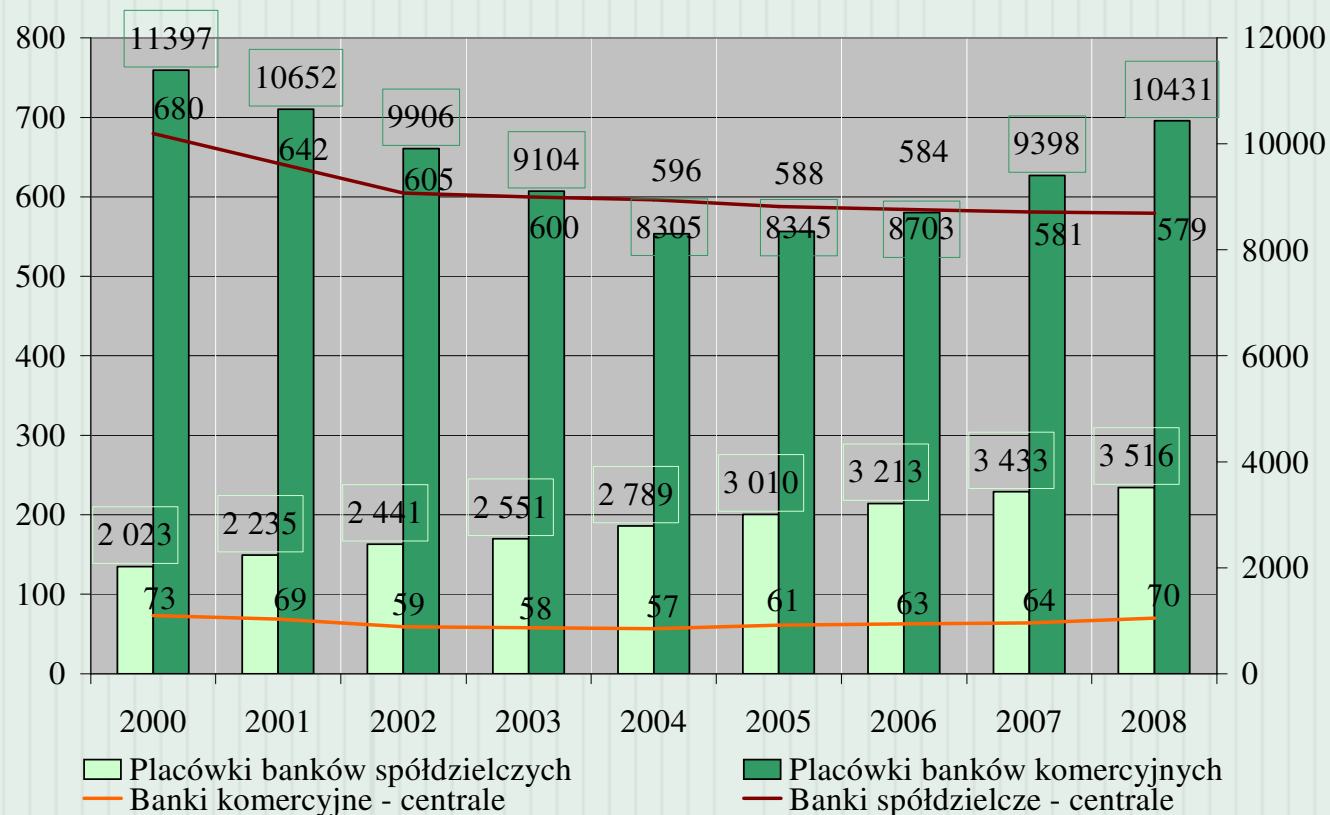
Aktywa sektora bankowego

Źródło: NBP. Dane za 2008 r. są danymi wstępnymi.

- W latach 2001-2006 aktywa banków spółdzielczych rosły szybciej niż aktywa banków komercyjnych.
- Jednak udział banków spółdzielczych w aktywach sektora bankowego wzrósł nieznacznie (5,4%).

Liczba banków

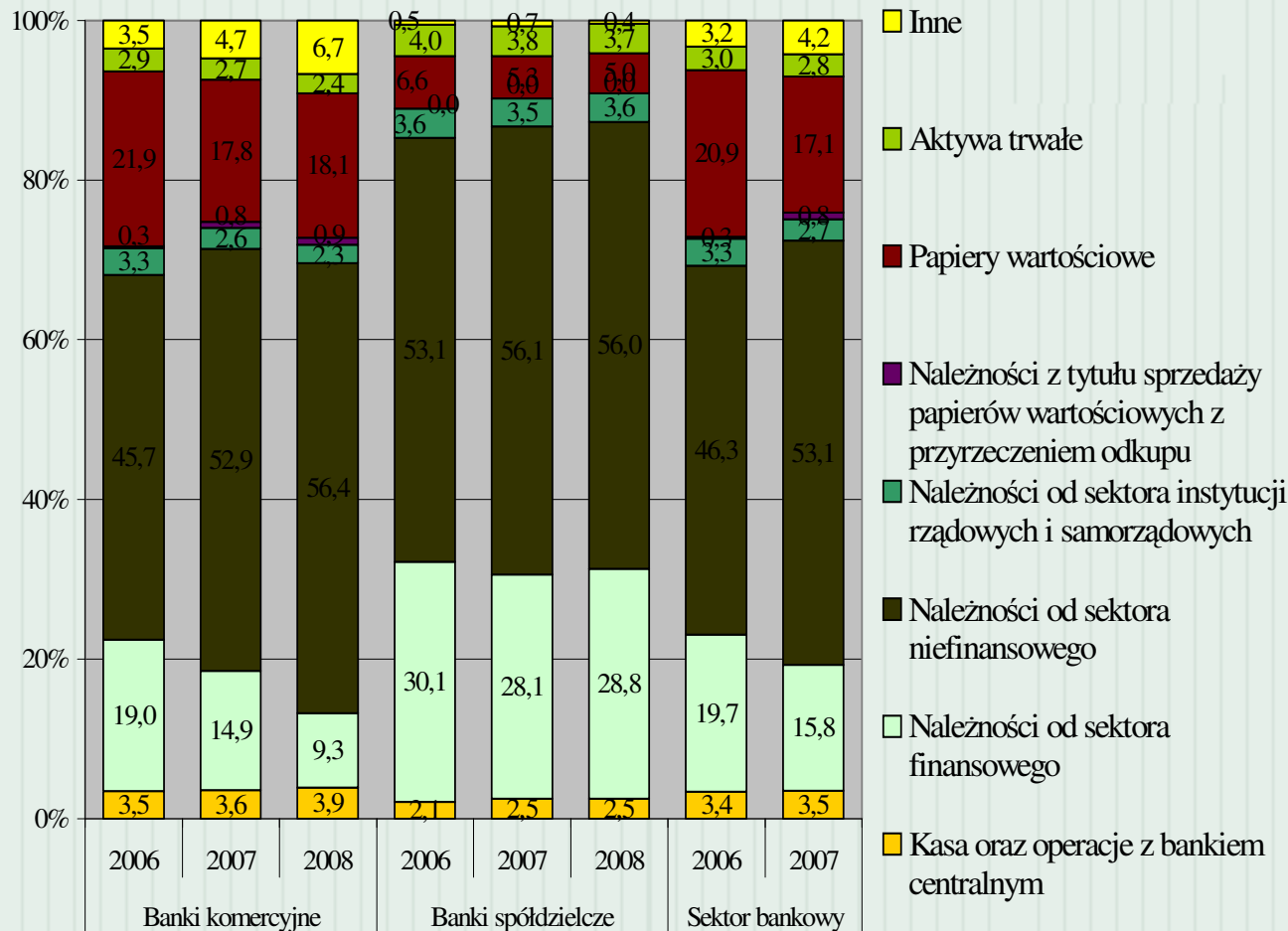
Źródło: NBP. Dane za 2008 r. są danymi wstępnymi.

- Na skutek konsolidacji zmniejszyła się liczba banków spółdzielczych
- Procesowi konsolidacji towarzyszyła rozbudowa placówek bankowych

Sposoby dążenia do poprawy konkurencyjności sektora banków spółdzielczych:

- tworzenie i rozwój stron internetowych
- rozwój bankowości elektronicznej
- kształtowanie oferty produktowej (np. wprowadzanie bezpłatnych rachunków bankowych)
- utworzenie spółdzielczej sieci bankomatów (zapewnienie dostępu klientom do bezpłatnych bankomatów na terenie całego kraju)
- wzrost liczby wydawanych kart płatniczych
- wspólna kampania reklamowa banków spółdzielczych, przygotowana przez banki zrzeszające

Struktura aktywów

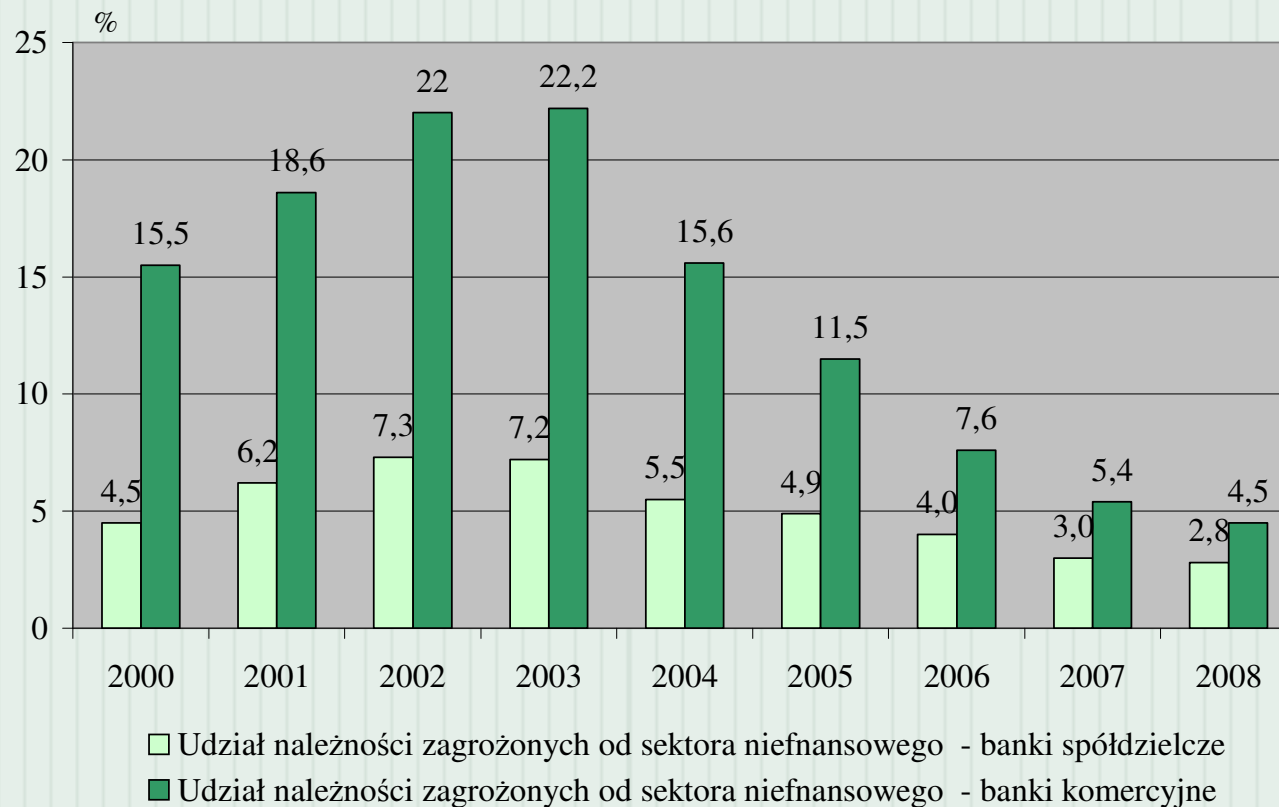
Źródło: NBP. Dane za 2008 r. są danymi wstępnymi.

➤ Tak jak w bankach komercyjnych, w aktywach banków spółdzielczych dominują należności od sektora niefinansowego.

➤ Większy udział niż w bankach komercyjnych mają należności od sektora finansowego (lokaty w bankach zrzeszających).

➤ Papiery wartościowe stanowią natomiast niewielką część aktywów banków spółdzielczych.

Jakość należności od sektora niefinansowego

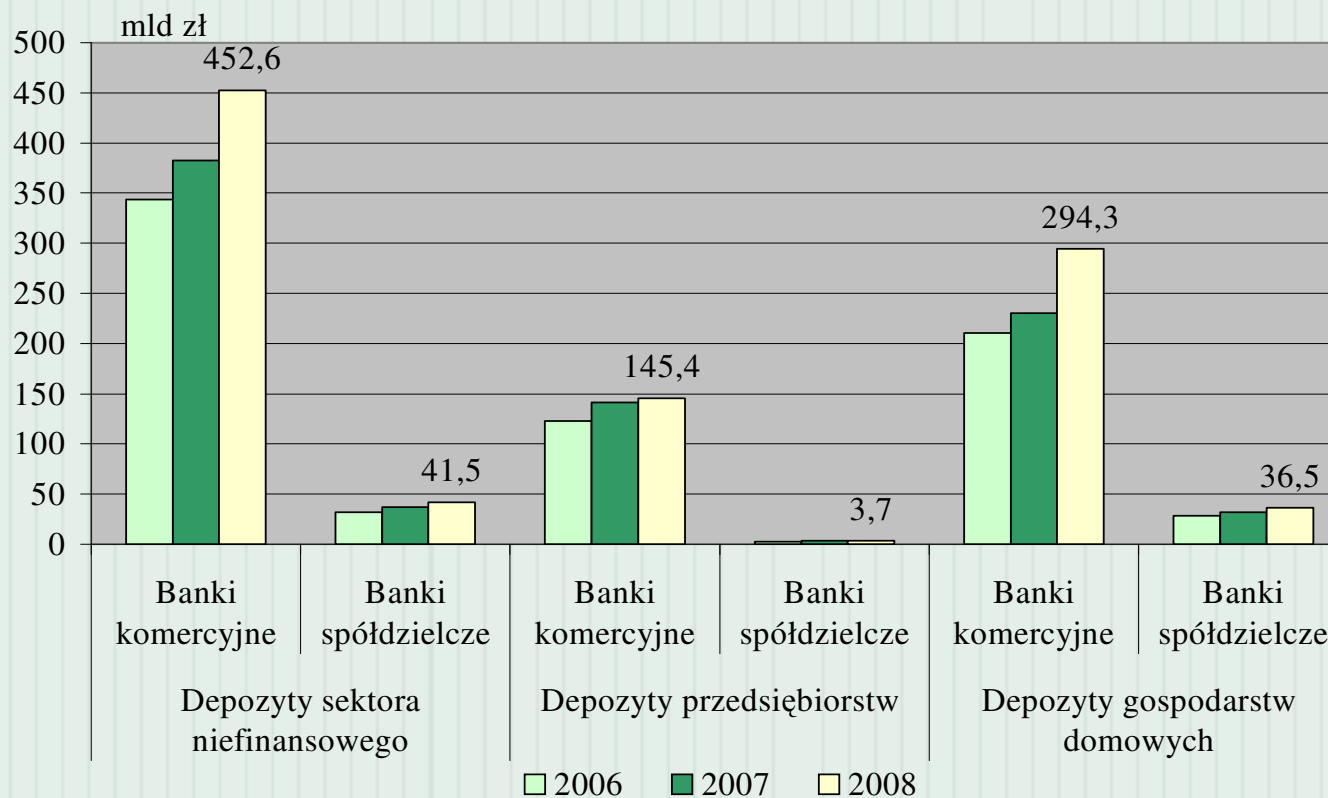

➤ **Banki spółdzielcze mają historycznie niższe wskaźniki należności zagrożonych niż banki komercyjne. Ma na to wpływ lepsza znajomość kredytobiorców (środowiska lokalne) przez banki spółdzielcze.**

Uwaga: Od stycznia 2004 r. obowiązują zmienione zasady klasyfikacji należności i tworzenia rezerw celowych. Dlatego dane za 2004 r. nie mogą być porównywane z danymi z lat poprzednich. Do wyliczenia tej relacji wykorzystano definicję należności zagrożonych dla banków stosujących polskie standardy rachunkowości, zaliczając do tej grupy należności poniżej standardu, wątpliwe oraz stracone Banki stosujące MSSF jako należności zagrożone wykazują te należności, co do których stwierdzono obiektywne dowody utraty wartości (zgodnie z MSR 39) i uznano je za należności, które utraciły wartość zgodnie z zasadami określonymi w MSR 39.

Źródło: NBP. Dane za 2008 r. są danymi wstępnymi.

Wartość depozytów sektora niefinansowego

Źródło: NBP. Dane za 2008 r. są danymi wstępnymi.

- **Udział banków spółdzielczych w wartości depozytów zgromadzonych przez sektor bankowy od sektora niefinansowego wynosi 8,4% (grudzień 2008 r.), a od gospodarstw domowych 11% (od grudnia 2006 r. spadek o 0,9 pkt proc.).**

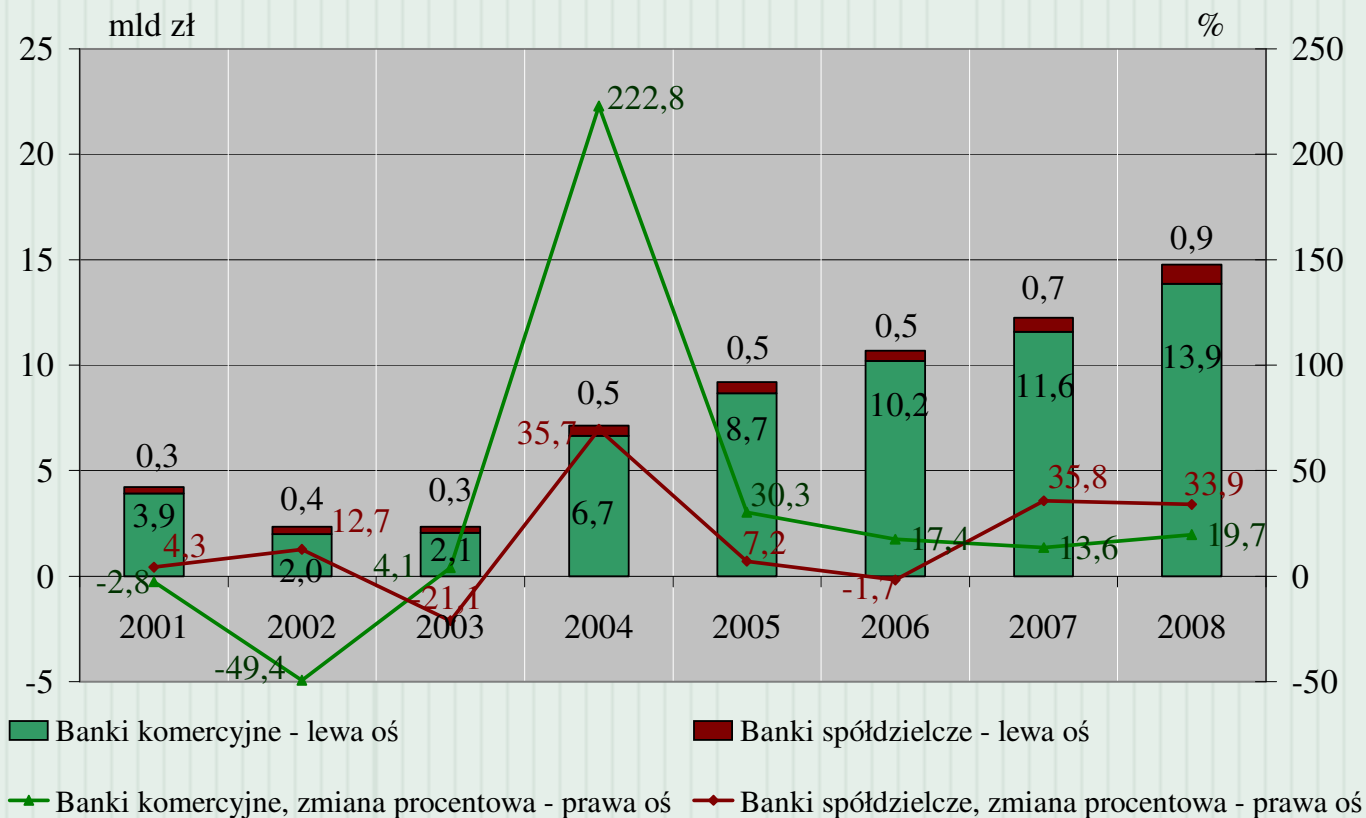
Relacja kredytów do depozytów (sektor niefinansowy)

	2006	2007	2008
Banki komercyjne	87,4%	104,5%	124,1%
Banki spółdzielcze	70,6%	75,9%	77,2%

Źródło: NBP. Dane za 2008 r. są danymi wstępnymi.

- **W bankach spółdzielczych relacja kredytów do depozytów jest dużo niższa niż w bankach komercyjnych**
- **Potencjał dalszego rozwoju akcji kredytowej w bankach spółdzielczych**

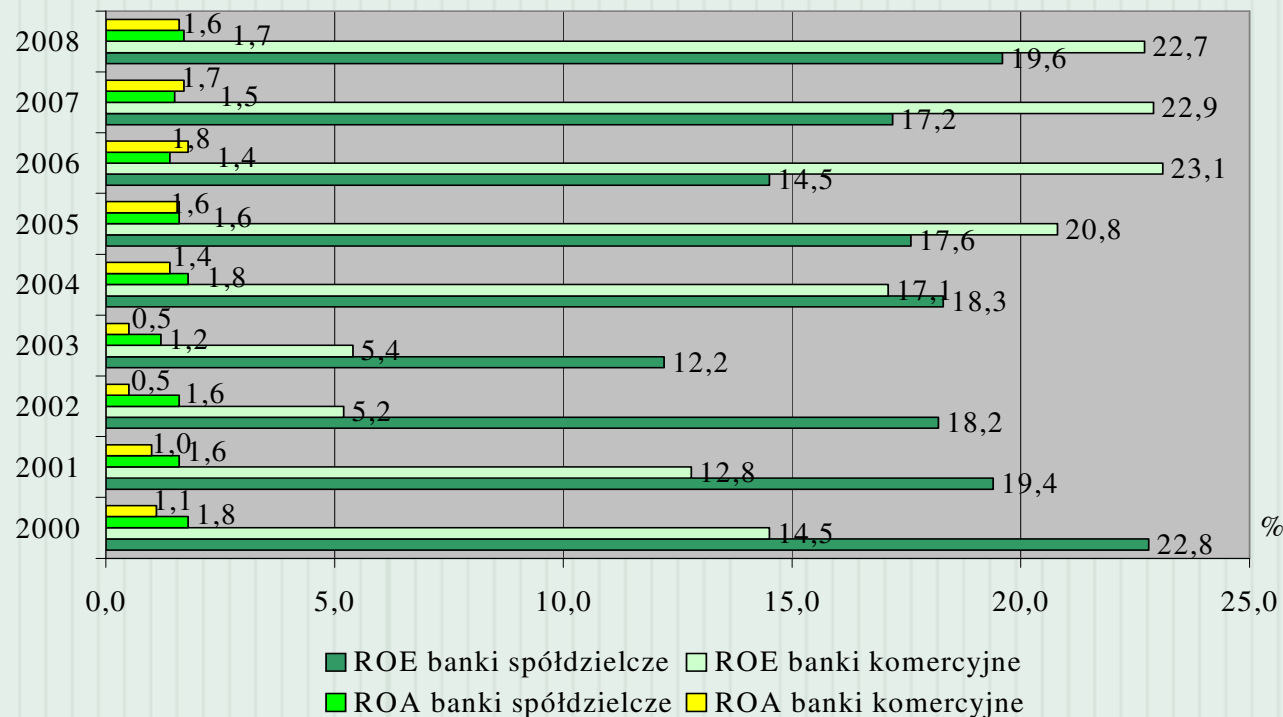
Wynik finansowy netto

Źródło: NBP. Dane za 2008 r. są danymi wstępnymi.

➤ **Udział wyniku finansowego banków spółdzielczych w wyniku sektora bankowego wyniósł 6,2% (2008 r.). W 2007 r. i w 2008 r. banki spółdzielcze odnotowały wyższe tempo wzrostu wyniku finansowego niż banki komercyjne.**

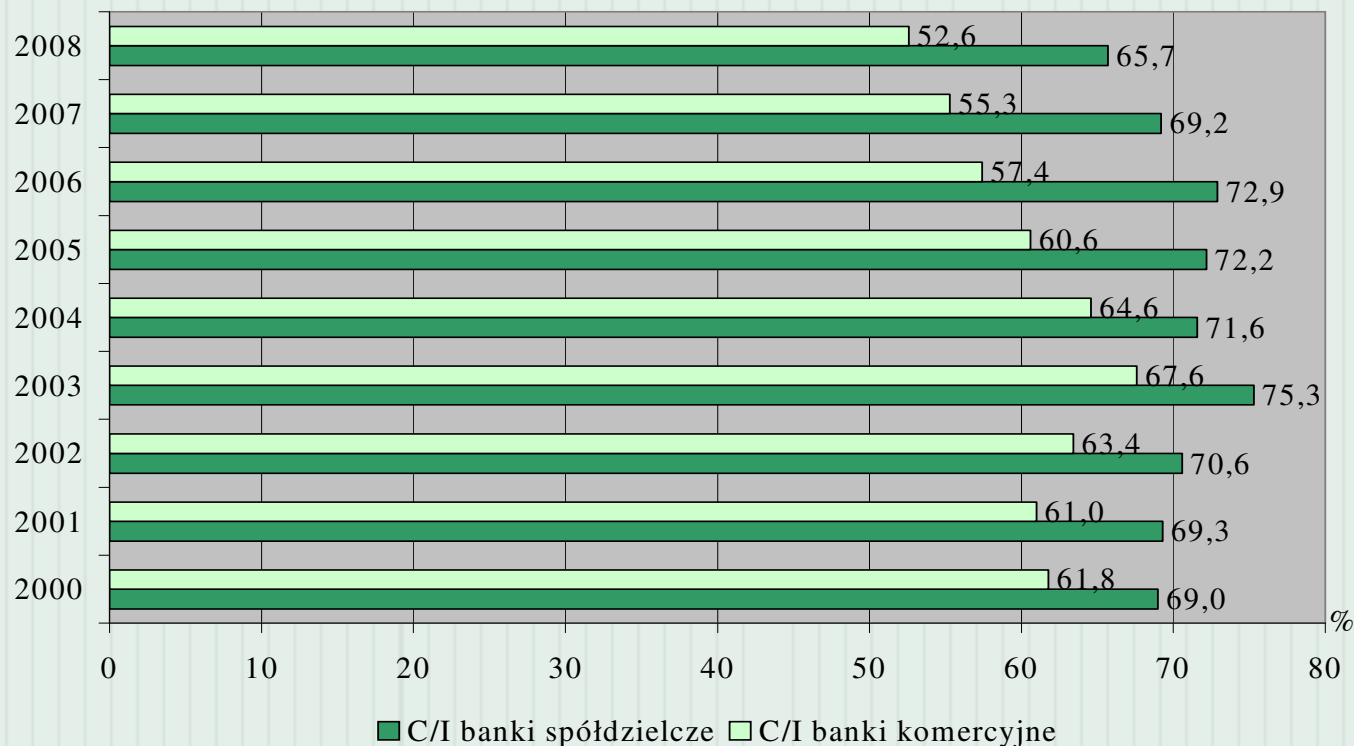
Wskaźniki rentowności i efektywności (1)

Źródło: NBP. Dane za 2008 r. są danymi wstępnymi.

- W latach 2000-2004 banki spółdzielcze osiągały wyższe wskaźniki ROE i ROA niż banki komercyjne.
- W 2008 r. banki spółdzielcze osiągnęły niższy wskaźnik zwrotu z kapitału (ROE), a wskaźnik zwrotu z aktywów (ROA) był niewiele wyższy niż w bankach komercyjnych.

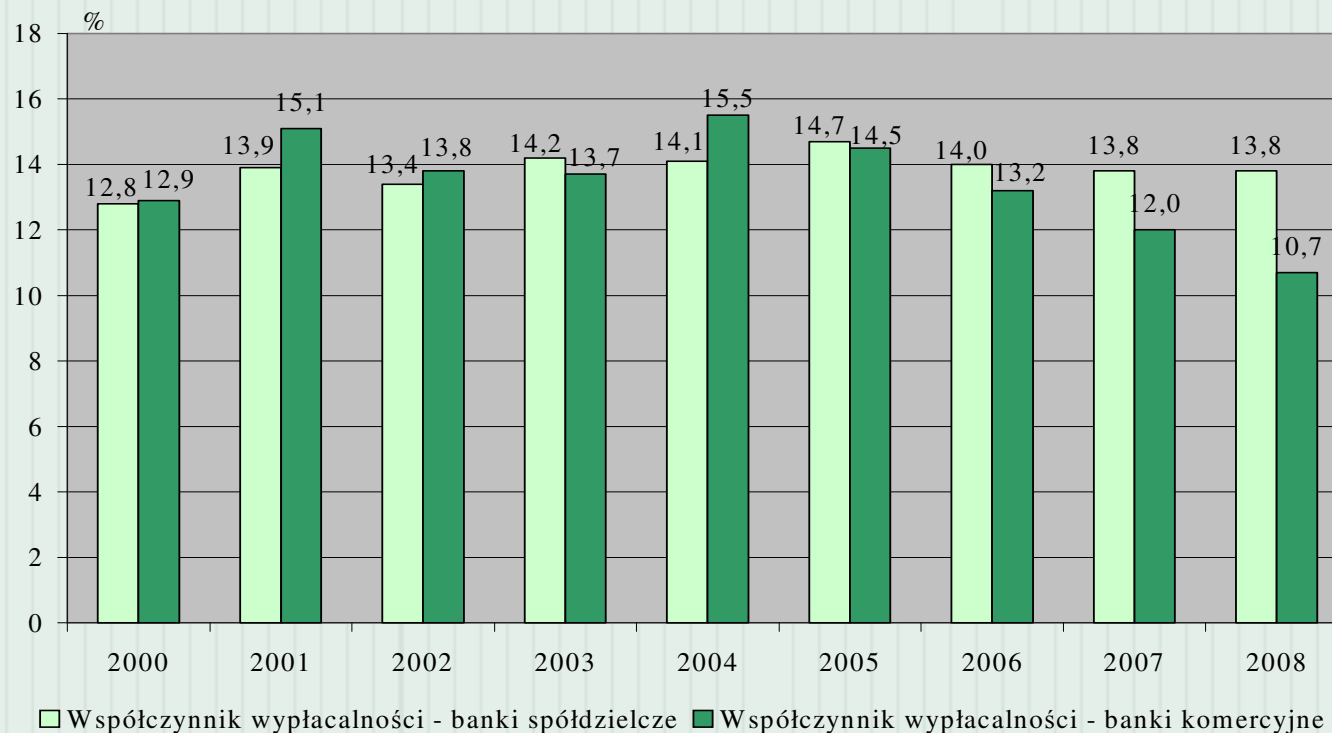
Wskaźniki rentowności i efektywności (2)

Źródło: NBP. Dane za 2008 r. są danymi wstępnymi.

- **Wyższy wskaźnik *cost to income* w bankach spółdzielczych wynika ze znacznie wyższego udziału kosztów pracy w kosztach działania (72,3% w 2008 r.) niż w bankach komercyjnych (54% w 2008 r.).**

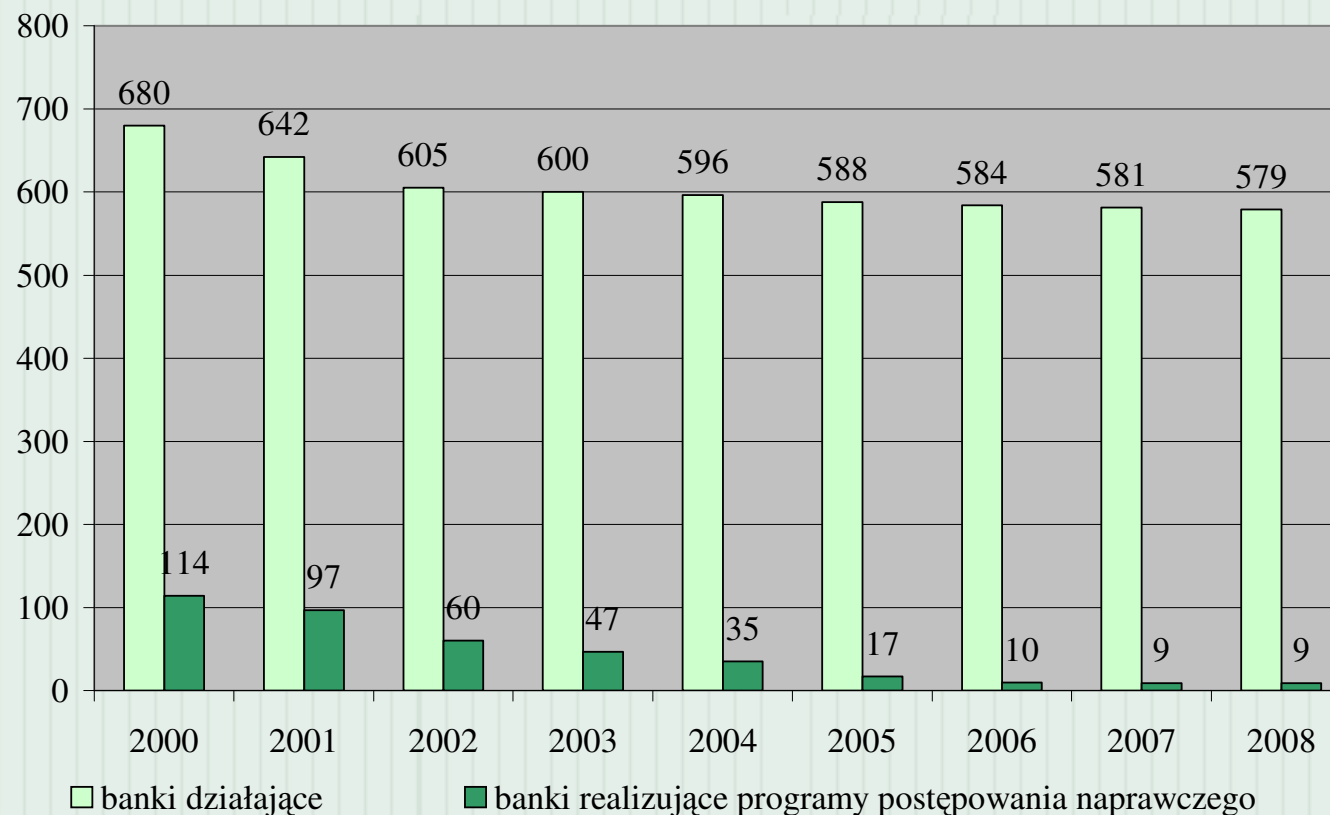
Współczynnik wypłacalności

Źródło: NBP. Dane za 2008 r. są danymi wstępnymi.

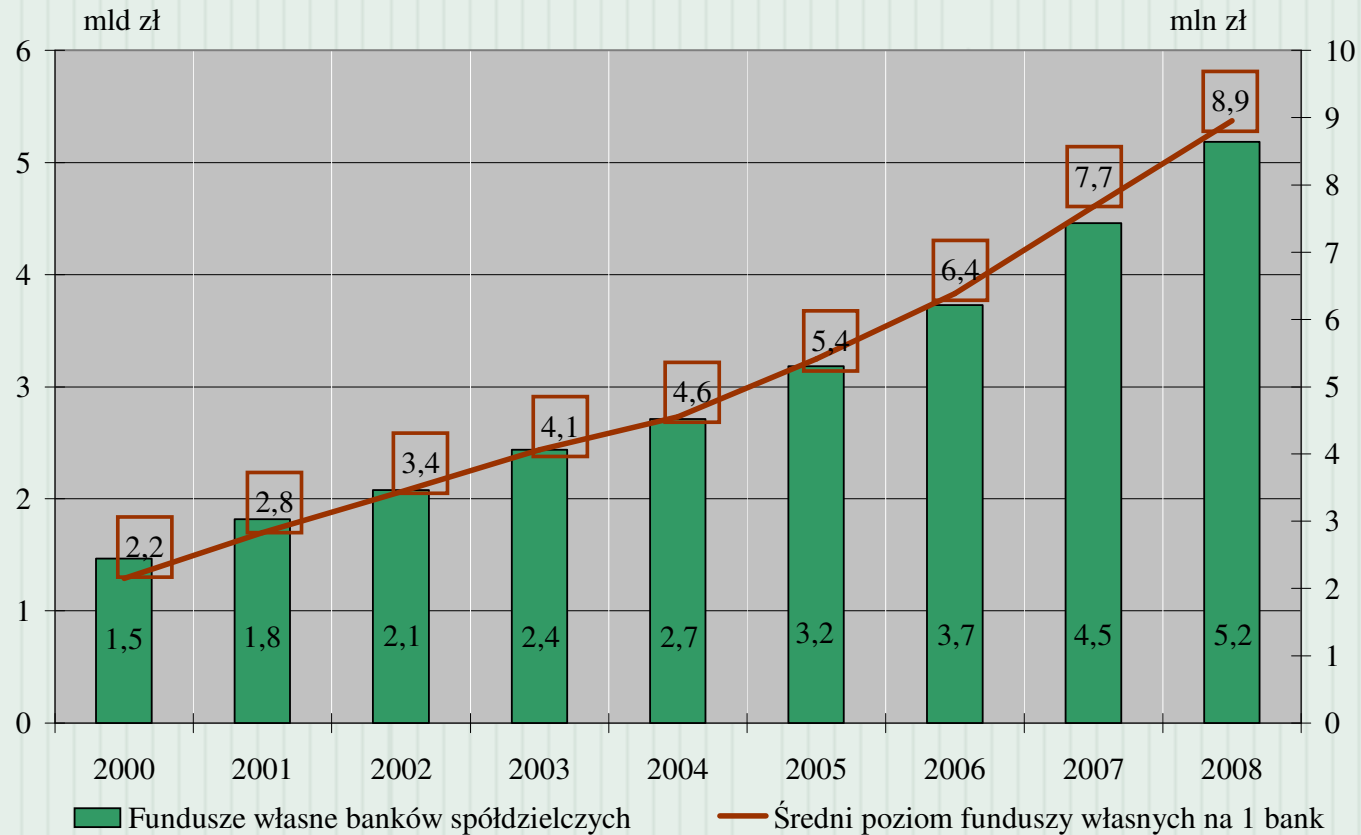
- W bankach spółdzielczych współczynnik wypłacalności od lat utrzymuje się na wysokim poziomie (ok. 14%)
- W bankach komercyjnych w ostatnich latach obserwowany był istotny spadek tego współczynnika

Banki spółdzielcze realizujące programy postępowania naprawczego

Źródło: NBP. Dane za 2008 r. są danymi wstępnymi.

Fundusze własne banków spółdzielczych

Źródło: NBP. Dane za 2008 r. są danymi wstępnymi.

Wymogi kapitałowe dotyczące funduszy własnych

- Traktat Akcesyjny - pkt 3 Załącznika XII (Dz.U. z 2004 r., nr 90, poz. 864) - Rzeczpospolita Polska zobowiązała się do zapewnienia, aby od 1 stycznia 2007 r. kapitał własny banku spółdzielczego osiągnął równowartość 1 mln euro
- Prawo bankowe - art. 172 ust. 3 pkt 3 - banki spółdzielcze zostały zobowiązane do zwiększenia sumy funduszy własnych do poziomu nie niższego niż równowartość 1 mln euro do dnia 31 grudnia 2010 r.

Dla banków spółdzielczych wiążący jest zapis zawarty w Załączniku XII do Traktatu Akcesyjnego, ponieważ zgodnie z art. 91 ust. 3 Konstytucji RP (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483) przyznaje pierwszeństwo ratyfikowanej umowie międzynarodowej w przypadku kolizji z ustawą.

Wymogi kapitałowe dotyczące funduszy własnych

- Na koniec 2007 r. tylko 2 banki spółdzielcze nie spełniały wymogu posiadania funduszy własnych o równowartości min. 1 mln euro. Z dniem 1.01.2008 r. uzyskały zgodę na połączenie z innymi bankami spółdzielczymi
- Znaczne osłabienie kursu złotego w IV kw. 2008 r. spowodowało, że na koniec 2008 r. około 80 banków nie spełniało wymogu posiadania min. 1 mln euro funduszy własnych

W odniesieniu do większości banków sposobem rozwiązania tego problemu mogłoby być przeznaczenie zysków za 2008 r. na zwiększenie funduszy własnych, jednak...

Wymogi kapitałowe dotyczące funduszy własnych

...wstrzymanie wypłat z zysku w celu zwiększenia funduszy własnych może mieć też odwrotny skutek, gdyż może prowadzić do występowania członków ze spółdzielni, a w konsekwencji do zmniejszenia funduszy własnych banków.

- Z wysokością posiadanych funduszy własnych wiąże się także zakres terytorialny działania banku spółdzielczego

Podsumowanie

- Banki spółdzielcze w większym stopniu niż banki komercyjne pełnią klasyczne funkcje banku – gromadząc depozyty i udzielając kredytów (rzadziej angażują się w pośrednictwo finansowe itp.)
- Banki spółdzielcze, mając mniejsze problemy z finansowaniem akcji kredytowej, nie muszą jej ograniczać wskutek kryzysu na rynkach finansowych
- Utrzymanie akcji kredytowej na wysokim poziomie może zwiększyć udział banków spółdzielczych w rynku i tym samym wpłynąć na wzrost ich wartości

Zagrożenia (1)

- Ograniczona skala działalności ze względu na niską bazę kapitałową
- Z uwagi na słabsze zaplecze kapitałowe w porównaniu z bankami komercyjnymi, możliwości organizowania procesów zarządzania ryzykiem w bankach spółdzielczych są mniejsze

Skutkuje to występowaniem trudności w odniesieniu do:

- tworzenia komitetów do zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka
- możliwości rozdzielenia funkcji *back-office* i *front-office*
- szczegółowej kontroli sytuacji kredytobiorców
- pomiaru ryzyka płynności, ryzyka stopy procentowej i ryzyka operacyjnego (wykorzystywane systemy niewystarczająco wspierają zarządzanie tymi rodzajami ryzyka)

Zagrożenia (2)

- Pogarszająca się opłacalność udzielania kredytów preferencyjnych (oprocentowanie depozytów, z których są finansowane kredyty, staje się wyższe niż ustawowo regulowane oprocentowanie kredytów preferencyjnych)
- Potencjalna niechęć udziałowców do podwyższania wkładów w okresie spowolnienia gospodarczego

Szanse i wyzwania dla sektora banków spółdzielczych (1)

- **Możliwy wzrost udziału w rynku usług bankowych**
 - Potrzeba rozwoju bankowości elektronicznej jako czynnika redukcji kosztów operacyjnych oraz elementu konkurencji z bankami komercyjnymi w okresie spowolnienia gospodarczego
 - Potrzeba dalszej poprawy konkurencyjności w związku z narastającą konkurencją ze strony SKOK-ów
- **Potrzeba określenia roli banków zrzeszających**
- **Osiągnięcie tzw. trzeciego progu kapitałowego (fundusze własne) – kwestia zmian kursu złotego i zapisów traktatowych**
- **Potrzeba rozwoju usług bankowości elektronicznej**

Szanse i wyzwania dla sektora banków spółdzielczych (2)

W okresie spowolnienia gospodarczego na skutek kryzysu na światowych rynkach finansowych:

- Uniknięcie znacznego wzrostu kosztów finansowania dzięki finansowaniu w oparciu o środki z depozytów a nie na rynku międzybankowym
- Banki spółdzielcze mogą oczekiwać, że pogarszanie się jakości kredytów dotknie je w znacznie mniejszym stopniu niż banki komercyjne
- Migracja części klientów banków komercyjnych do banków spółdzielczych na skutek zaostrzania kryteriów udzielania kredytów przez banki komercyjne; szansa na zwiększenie kredytowania (zwłaszcza dla małych i średnich przedsiębiorstw)
- Wykorzystanie potencjału w obszarze finansowania z wykorzystaniem środków unijnych